

**UCHWAŁA NR XXXII.290.2017
RADY GMINY DARŁOWO**

z dnia 6 marca 2017 r.

w sprawie przyjęcia Planu działania Gminy Darłowo "Morze Zdrowia" wskazującego projekty oparte na endogenicznym potencjale obszaru gminy tworzącym produkty turystyczne

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt 6a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446, poz. 1579, poz. 1948), w związku z art. 3 pkt 3 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2016 poz. 383, poz. 1250, poz. 1948, poz. 1954, z 2017 r. poz. 5) Rada Gminy Darłowo uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Plan działania Gminy Darłowo "Morze Zdrowia" wskazujący projekty oparte na endogenicznym potencjale obszaru gminy tworzącym produkty turystyczne uzdrowiska Dąbki, stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Darłowo.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Darłowo

Grzegorz Hejno

Załącznik nr 1
do Uchwały nr XXXII.290.2017
Rady Gminy Darłowo
z dnia 6 marca 2017 roku

GMINA DARŁOWO

Plan działania

MORZE ZDROWIA

Styczeń 2017

SPIS TREŚCI

Wstęp	str. 3
1. Charakterystyka Gminy Darłowo	str. 4
2. Diagnoza potencjału turystycznego Gminy Darłowo	str. 5
2.1. Uwarunkowania przyrodniczo – kulturowe	str. 5
2.2. Infrastruktura turystyki, obiekty, atrakcje i produkty turystyczne	str. 8
3. Powiązanie Planu rozwoju z innymi dokumentami strategicznymi	str.12
3.1. Odniesienie do Lokalnej Strategii Rozwoju Gminy Darłowo na lata 2015 – 2025 .	str.12
3.2. Odniesienie do „Polityki Samorządu Województwa w sektorze turystyki”	str.14
4. Działania zaplanowane do realizacji w ramach planu	str.15
5. Powiązanie z innymi działaniami i zasobami jst	str.17
Podsumowanie	str.18

WSTĘP

Plan działania dla Gminy Darłowo, dotyczący rozwoju infrastruktury turystycznej, to pomysł na wykorzystanie istniejącego w gminie potencjału endogenicznego dla rozwoju jej funkcji turystycznej i rekreacyjnej. Pokazuje miejsce i zadania gminy w realizacji tej funkcji, która ze względu na walory i warunki naturalne jest podstawową dla rozwoju całej jej gospodarki.

Dokument jest także zgodny z celami wskazanymi w dokumentach strategicznych gminy, w tym przede wszystkim z „Lokalną Strategią Rozwoju Gminy Darłowo na lata 2015 – 2020”, a także z „Polityką Samorządu Województwa Zachodniopomorskiego w sektorze turystyki”.

Podstawowym narzędziem, które może być użyte do wykorzystania potencjału endogenicznego gminy związanego z rozwojem turystyki, jest zbudowanie produktu opartego o turystykę wodną, skierowaną zarówno do turystów indywidualnych, aktywnych, jak i rodzin z dziećmi oraz turystów nastawionych stricte na wypoczynek. Oprócz tego wparcia wymagają przedsięwzięcia z zakresu poprawy konkurencyjności w obszarze turystyki uzdrowskiej, poprzez wykorzystanie potencjału Uzdrowiska Dąbki.

Realizacja tak zaplanowanych działań uzależniona jest od dwóch, kluczowych zadań wskazanych w planie, budowie ciągu pieszo – jezdnego (promenady) w Dąbkach (ulica Dąbkowicka), kończącego się zejściem na plażę oraz modernizacji przystani żeglarskiej w Dąbkach, wraz z towarzyszącą infrastrukturą obiektów kubaturowych, pomostami pływającymi, promenadą i małą architekturą. Inwestycje te umożliwią wykreowanie nowej jakości w zakresie obsługi turysty, co umożliwi z kolei realizację innych zadań podnoszących konkurencyjność gminy.

Pośrednim, lecz nie mniej ważnym celem planu działań i będących jego następstwem przedsięwzięć inwestycyjnych jest również intensyfikacja wysiłków nakierowanych na wydłużenie sezonu turystycznego.

1. Charakterystyka Gminy Darłowo.

Gmina wiejska Darłowo położona jest w północno – zachodniej części województwa zachodniopomorskiego, w powiecie sławieńskim. Geograficznie jest to Wybrzeże Słowińskie i Równina Słupska, które stanowią część Pobrzeża Zachodniopomorskiego, a szerzej Pobrzeża Pomorskiego. Powierzchnia gminy to 269,45 km². Na jej obszarze zlokalizowanych jest 46 miejscowości, z których utworzono 31 sołectw (Barzowice, Bobolin, Boryszewo, Bukowo Morskie, Cisowo, Dąbki, Dobiesław, Domasławice, Drozdowo, Głęźnowo, Jeżyce, Jeżyczki, Kopań, Kopnica, Kowalewice, Krupy, Nowy Jarosław, Palczewice, Pęciszewko, Porzecze, Rusko, Sińczycza, Słowino, Stary Jarosław, Sulimice, Wicie, Wiekowice, Wiekowo, Zakrzewo, Zielnowo, Żukowo Morskie). Gmina stanowi 25,9% powierzchni Powiatu Sławieńskiego.

Gmina Darłowo graniczy z gminami: Miasto Darłowo, Gmina Malechowo, Gmina Sławno, Gmina Postomino w Powiecie Sławieńskim oraz Gminami Mielno i Sianów w powiecie koszalińskim. Północną granicę gminy wyznacza Morze Bałtyckie.

Wybrzeże położone na terenie gminy ma charakter bardzo urozmaicony. Są to strome klify, ale także systemy barierowo – wydmore oraz jeziora przybrzeżne.

Jeśli chodzi o strukturę użytkowania gruntów w gminie to dominuje tu użytkowanie rolne (grunty orne stanowią 38,46% powierzchni gminy). Lasy i grunty leśne zajmują 22,78% powierzchni.

Gminę Darłowo zamieszkuje 7 933 osób (dane na koniec 2016 roku), a średnia gęstość zaludnienia wynosi 30 osób na 1km².

Na terenie gminy znajdują się dwa, duże nadmorskie jeziora, Jezioro Bukowo i Jezioro Kopań. Przez teren gminy przepływają dwie duże rzeki Wieprza i Grabowa. Uchodzą one do morza w Mieście Darłowo.

Część obszaru gminy posiada status gminy uzdrowiskowej, określanej jako Uzdrowisko Dąbki. Jest to obszar obejmujący sołectwa Dąbki, Bobolin, Bukowo Morskie, Porzecze i Żukowo Morskie. Jest to jedno z pięciu, a jednocześnie najmłodsze (istniejące od 7 listopada 2007 roku), z uzdrowisk, jakie znajdują się w województwie zachodniopomorskim (oprócz Uzdrowiska Dąbki to Uzdrowisko Kołobrzeg, Uzdrowisko Połczyn Zdrój, Uzdrowisko Świnoujście i Uzdrowisko Kamień Pomorski).

Przez obszar gminy, na długości 14,5km, przebiega droga krajowa nr 37, która łączy port w Darłowie i Darłótku z drogą krajową nr 6, w okolicy Karwic. Przez gminę przebiegają również drogi wojewódzkie nr 203 (łączy Darłowo z Koszalinem i dalej, przez Postomino, prowadzi do Ustki) oraz nr 205 (od Darłótko, przez Sławno, do Bobolic).

Komunikacja kolejowa w gminie to odcinek Sławno – Darłowo, a także przebiegająca przez południową część gminy linia kolejowa Stargard – Wejherowo. Czynne stacje kolejowe to Sińczyca i Nowy Jarosław, na trasie Darłowo – Sławno oraz Wiekowo na trasie Szczecin – Gdańsk.

2. Diagnoza potencjału turystyki w Gminie Darłowo.

Na rozwój turystyki w Gminie Darłowo bardzo silny wpływ ma jej położenie i zasoby endogeniczne, jakie ona posiada. Są one determinantą rozwoju tej branży w gminie, a także silnie oddziałują na potencjalne kierunki jej rozwoju.

Zasoby te można podzielić na dwa obszary; związane z walorami środowiskowymi i przyrodniczymi (w tym głównie wodą, morzem, jeziorami Bukowo oraz Kopań, a także uzdrowiskiem) oraz związane z istniejącym dziedzictwem kulturowym. Jako osobny można wskazać potencjał związany z istniejącymi na terenie gminy obiektami i atrakcjami turystycznymi.

2.1. Uwarunkowania przyrodniczo – kulturowe.

Potencjałem gminy jest 20 kilometrowy pas wybrzeża morskiego, który posiada zróżnicowaną charakterystykę, a poprzez to doskonale nadaje się dla rozwoju turystyki. Istniejące tam plaże zapewniają doskonale warunki wypoczynku, co w połączeniu z dwoma przymorskimi jeziorami Bukowo i Kopań oraz dostępnymi dla kajakarzy rzekami Wieprza i Grabowo determinuje turystkę wodną, jako dominującą w gminie.

Jezioro Bukowo to odcięta kilka tysięcy lat temu zatoka Morza Bałtyckiego o powierzchni zwierciadła, wg różnych szacunków, od 1644 do 1747 ha. Średnia głębokość jeziora wynosi tylko 1,8 m, maksymalna 2,8 m. Jezioro posiada połączenie z Morzem Bałtyckim poprzez Kanał Szczuczy, przez który podczas sztormów przedostaje się do jeziora słona woda. Zarośnięte brzegi jeziora są ostoją i lęgowiskiem wielu gatunków ptactwa wodnego, a samo jezioro oferuje doskonale warunki do uprawiania wędkarstwa, żeglarstwa, kitesurfingu oraz windsurfingu.

Istniejąca infrastruktura wymaga jednak poprawy i większego udostępnienia, co umożliwiłoby jeszcze lepsze jego wykorzystanie i połączenie walorów z ofertą turystyki uzdrowiskowej.

Jezioro Kopań to drugie z przybrzeżnych jezior leżące w gminie Darłowo. Jego powierzchnia to około 789 ha. Średnia głębokość 1,9 m, a największa 3,9 m. Jezioro, podobnie jak Bukowo, jest ostoją i lęgowiskiem licznych gatunków ptactwa wodnego. Podobnie również następują okresowe wlewy wody morskiej, co powoduje, że woda jest lekko słonawa. Idealne miejsce do uprawiania windsurfingu, kitesurfingu, żeglarstwa, a także dzięki bogactwu ryb, wędkarstwa.

Dwie rzeki przepływające przez gminę, Wieprza (długość całkowita 140,3 km) i Grabowa (długość całkowita 74 km), stwarzają doskonałe warunki do rozwoju turystyki kajakowej oraz wędkarstwa.

Obszary objęte ochroną w gminie stanowią: rezerwat przyrody „Słowińskie Błota” oraz obszar chronionego krajobrazu „Koszaliński Pas Nadmorski”.

Pierwszy z tych obszarów obejmuje około 145 ha. Utworzony został w 2005 roku i przez wielu uznawany jest za jeden z najbardziej malowniczych rezerwatów w Polsce. Stanowi go najlepiej zachowane w kraju torfowisko wysokie typu bałtyckiego, na którego obszarze występuje 37 zidentyfikowanych gatunków roślin naczyniowych, 45 gatunków porostów oraz 41 gatunków mszaków. Celem ochrony tego rezerwatu jest zachowanie kopułowego torfowiska bałtyckiego wraz z pozostałościami naturalnych torfotwórczych fitocenoz mszarnych oraz występujących tam gatunków roślin chronionych, typowych dla siedlisk wysokotorfowiskowych.

Drugi z obszarów, „Koszaliński Pas Nadmorski”, posiada powierzchnię 4570,34 ha. Powołany został w celu ochrony i utrzymania bioróżnorodności oraz walorów krajobrazowych nadmorskich łąk podmokłych, a także szlaku wędrownego ptaków wróblowatych i drapieżnych. W jego skład wchodzi pas pradoliny nadmorskiej z trzema jeziorami przymorskimi (Bukowo i Kopań na terenie gminy oraz Jamno), równina polodowcowa, z przecinającymi jej obszar rzekami Grabowa, Wieprza i Parsęta (leżąca poza obszarem gminy) oraz pasmo wzgórz morenowych.

Oprócz powyższych, na terenie gminy występują obszary objęte programem Natura 2000:

- ostoja siedliskowa PLH 220038 „Dolina Wieprzy i Studnicy”,
- ostoja siedliskowa PLH 320016 „Słowińskie Błota”,
- ostoja siedliskowa PLH 320041 „Jezioro Bukowo”,

- ostoja siedliskowa PLH 320059 „Jezioro Kopań”.

Z ważniejszych pomników przyrody istniejących w gminie należy wymienić przede wszystkim jesion wyniosły w Jeżycach, aleję lipową w Słowinie, zrośnięte konarami dęb szypułkowy i buk zwyczajny oraz cis pospolity i 2 buki zwyczajne w Nowym Krakowie, jesion wyniosły w Dąbkach.

Dziedzictwo kulturowe, rozumiane jako wartości materialne i niematerialne wytworzone przez poprzednie pokolenia, stanowi w przypadku gminy Darłowo, jak i całego Pomorza Zachodniego, dość skomplikowaną materię. Wynika to z natury tego obszaru, będącego od początku swojego historycznego istnienia, terenem „ścierania się” różnych kultur, narodów i religii. Ta skomplikowana przeszłość stanowi z jednej strony czynnik osłabiający naturalne więzi zamieszkującej obecnie ten region ludności, z tymże obszarem i degradację dziedzictwa kulturowego, które istniało, z drugiej natomiast stanowi możliwość wykorzystania tej niezwykle bogatej historii do rozwoju tego obszaru, szczególnie w obszarze turystyki, w tym także kulturowej.

Do istniejących w gminie obiektów kultury materialnej należą:

- wybudowany przez Zakon Cysterski gotycki kościół w Bukowie Morskim z przełomu XIII i XIV wieku,
- kościół z gotycką wieżą w Cisowie z XV wieku,
- kościół w Dobiesławiu z XV wieku,
- gotycki, ceglany kościół w Barzowicach z XV wieku,
- kościół w Krupach z drugiej połowy XVII wieku,
- kościół w Domasławicach,
- kościół w Jeżycach,
- kościół w Kowalewicach,
- kościół w Słowinie,
- kościół w Starym Jarosławiu z XIX wieku,
- park dworski w Palczewicach.

Nie sposób odnieść się w tej części planu do otoczenia gminy, które bardzo silnie w tym obszarze wpływa na jej rozwój. Miasto Darłowo, ze swoim zabytkowym układem starówki, historycznymi domami, ale przede wszystkim doskonale zachowanym Zamkiem Książąt Pomorskich stanowi istotny zasób, z którego – pośrednio – czerpie korzyści także sama gmina.

2.2. Infrastruktura turystyki, obiekty, atrakcje i produkty turystyczne.

Jak już wielokrotnie wspomniano, na profil turystyki, a także rozwój tej dziedziny gospodarki w gminie silny wpływ ma jej położenie na wybrzeżu Morza Bałtyckiego. Stąd większość walorów w tym obszarze ma związek z wypoczynkiem nad wodą i rozwojem turystyki aktywnej, szczególnie wodnej, a także jakością i obecnością infrastruktury turystyki uzdrowskiej.

Z najważniejszych atutów, jakie gmina posiada wymienić należy pas plaż, z czterema nadmorskimi miejscowościami Bobolin, Dąbki, Kopań i Wicie. Stanowią one najsilniejsze ośrodki rozwoju turystyki w gminie.

Do rozwoju turystyki aktywnej, wodnej doskonale nadają się także oba nadmorskie jeziora Bukowo i Kopań, a także dwie rzeki, Wieprza i Grabowa.

Osobnego potraktowania wymagają Dąbki, niewątpliwie najsilniejsza turystycznie, a przez to gospodarczo, miejscowość gminy. To miejscowość o statusie uzdrowiska sąsiadująca z wybrzeżem morza, ale także z jeziorem Bukowo. Oferuje turystom dużo możliwości wypoczynku, także aktywnego. Główną jednak osią rozwoju miejscowości jest działalność związana z rozwojem funkcji uzdrowskiej. Obecnie w Dąbkach znajduje się siedem zakładów lecznictwa uzdrowskiego. Określone dla Dąbek profile lecznicze to:

- choroby ortopedyczne – urazowe,
- choroby reumatyczne,
- choroby kardiologiczne i nadciśnienie,
- choroby górnych dróg oddechowych,
- choroby dolnych dróg oddechowych,
- choroby endokrynologiczne.

Funkcję uzdrowską Dąbki zawdzięczają naturalnym surowcom leczniczym, które występują w postaci torfu leczniczego, w złożu „Porzecze”.

Poprzez działania wskazane w planie, a więc budowę ciągu pieszo – jezdnego (promenady) w Dąbkach (ulica Dąbkowicka), kończącego się zejściem na plażę oraz modernizację przystani żeglarskiej w Dąbkach, wraz z towarzyszącą infrastrukturą obiektów kubaturowych, pomostami pływającymi, promenadą i małą architekturą, uda się połączyć unikalną ofertę uzdrowiska z walorami jeziora Bukowo, co pozwoli na realizację wielu innych działań zmierzających do wykreowania nowego produktu turystycznego.

Bobolin to kolejna miejscowość, która dynamicznie rozwija się w kierunku turystyki. Oprócz dobrej jakości bazy noclegowej i licznych atrakcji, niewątpliwą ciekawostką stanowi

dawny, niemiecki poligon artyleryjski, na którym montowano oraz testowano największe ówczesnie armaty na świecie, o kalibrze do 800 mm. Znana jest także istniejąca w Bobolinie stadnina koni.

Ostatnia z nadmorskich miejscowości to Wicie. Ze względu na charakter i panujący tu spokój, szczególnie polecana dla wypoczynku rodzinom z dziećmi.

Niewątpliwą atrakcją gminy jest istniejący Park Edukacji i Rozrywki LEONARDIA. To obejmujący około stu gier edukacyjnych, logicznych i rozrywkowych park, który oferuje rozrywkę dla osób indywidualnych, rodzin i grup. Jest to rozwinięcie idei nauki przez zabawę, posiadające duży potencjał rozwojowy, będący ciekawą alternatywą, szczególnie w kresach, kiedy warunki atmosferyczne nie pozwalają na wypoczynek na wodzie, lub nad wodą.

Gmina dysponuje również potencjałem rozwojowym w obszarze agroturystyki. Są one rozproszone w terenie, stanowiąc, szczególnie poza pasem nadmorskim, istotny czynnik rozwoju turystyki. Oferta wypoczynku, jaką można tam znaleźć jest typowa dla tego rodzaju obiektów, jednak obserwując trendy występujące w kraju, jak i w Europie, należy założyć, że także rozwój tego obszaru powinien zostać uwzględniony w planach, a oferta agroturystyczna może stanowić istotne uzupełnienie wiodących kierunków rozwoju turystyki w gminie, szczególnie w segmencie klienta lubiącego wypoczynek w ciszy, bezpieczny i kameralny.

Przez teren gminy przebiegają dwa szlaki związane z historią, a poprzez to możliwe do wykorzystania w procesie budowy produktu związanego z rozwojem turystyki kulturowej.

Szlak św. Jakuba to znany w całej Europie i na świecie, liczący sobie tysiąc lat trakt pątniczy wiodący z różnych stron Europy, historycznymi drogami, do grobu św. Jakuba w Santiago de Compostela, w hiszpańskiej Galicji. Zrekonstruowana w ramach projektu realizowanego w województwie zachodniopomorskim Pomorska Droga Świętego Jakuba przebiega dwoma szlakami przez gminę Darłowo. Jest to odcinek Sławno – Boleszewo – Stary Jarosław – Krupy – Zielnowo – Zakrzewo – Cisowo – Darłowo oraz drugi, Darłowo – Rusko – Porzecze – Bukowo Morskie – Boryszewo – Bielkowo – Iwięcino. Szlak, dzięki rozwiniętej już promocji, oznakowaniu, a także mnogości dostępnych źródeł i międzynarodowemu charakterowi doskonale nadaje się do rozwinięcia w produkt turystyczny, który może być alternatywą dla wypoczynku tylko w strefie bezpośredniego sąsiedztwa morza. Warunkiem jest jednak wykorzystanie jego sieciowego charakteru i rozwijanie go w szerszym partnerstwie, różnych podmiotów.

Drugi ze szlaków to Szlak Cysterski, związany z pozostałym dziedzictwem Zakonu Cystersów, klasztorami, kościołami, zabudowaniami gospodarczymi, ale przede wszystkim

historią tego zakonu, który przybył na te ziemie w XIII wieku i wywarł ogromny wpływ na rozwój nauki, kultury, medycyny, rzemiosła i rolnictwa. Pozostawił po sobie na Pomorzu Zachodnim liczne ślady kultury materialnej, z których w gminie Darłowo wymienić należy klasztor męski w Bukowie Morskim.

Na terenie gminy istnieją również liczne szlaki piesze i rowerowe:

- Koszaliński Szlak Nadmorski (102 km od Dźwirzyna do Wicia) będący odcinkiem międzynarodowego szlaku pieszego E – 9 prowadzącego z Przylądka Świętego Wincentego w Portugalii do Estonii. W gminie obejmuje on odcinek o łącznej długości 30 km, od Dąbkowic, przez Dąbki, Bobolin, Żukowo Morskie, Darłówko, do Wicia,
- Szlak Rezerwatów (71,5 km od Darłówka do Polanowa). Na terenie gminy przebiega on od Darłówka, przez Darłowo, Zakrzewo, Zielnowo, do Kowalewic, na łącznej długości 15 km,
- Szlak Zabytków Średniowiecza obejmujący 104 km długości, przebiega od Darłowa, przez Dąbki, Dobiesław, Jeżyce, Słowino, Bolszewo, Krupy, Park Leonardia, Stary Jarosław, Kowalewice, Barzowice, Cisowo, do Dąbek. Obrazuje on materialne dziedzictwo tych terenów, zabytki, ale także w Parku Leonardia zapewnia dobrą zabawę połączoną z nauką,
- przez gminę przebiega także część znanego, międzynarodowego szlaku rowerowego EuroVelo R – 10, który w swoim przebiegu, na długości 8539 km obejmuje basen Morza Bałtyckiego. W gminie Darłowo prowadzi on przez Bukowo Morskie, Dąbki, Cisowo, Drozdowo, do Barzowic.

Istotnym potencjałem gminy Darłowo w obszarze turystyki są dwie rzeki, Wieprza i Grabowa, które na swoich odcinkach przebiegających przez jej obszar są dość łagodne i nadające się do organizowania spływów kajakowych. Infrastruktura związana z tym rodzajem wypoczynku wciąż się rozwija, choć wykazuje jeszcze pewne istotne deficyty. Obie rzeki, pomimo łagodnego charakteru mają niewiele miejsc nadających się obecnie do komercyjnego lub też czysto turystycznego wykorzystania. W tym kontekście niezbędne wydaje się przeanalizowanie możliwości ich rozwoju, w tym szczególnie inwestycji na styku lądu i wody, z infrastrukturą publiczną umożliwiającą swobodne korzystanie z rzeki, a w razie potrzeby także organizacji wypoczynku dłuższego, niż tylko jednodniowy.

Na Wieprzy to spływy organizowane są z miejscowości Kowalewice, aż do ujścia rzeki do Morza Bałtyckiego. Natomiast na Grabowej rozpoczynają się one przeważnie w okolicach mostu, w miejscowości Jeżyczki, dalej kanałem Bagiennica, aż do Bukowa Morskiego.

Potencjał związany z różnorodnością akwenów występujących w gminie Darłowo stwarza idealne warunki do rozwoju wędkarstwa. Morze Bałtyckie i rozwijająca się

dynamicznie branża rejsów wędkarskich, dwie rzeki oraz przybrzeżne jeziora powodują, że każdy znajdzie tu odpowiednie miejsce, mogąc cieszyć się takim rodzajem i stylem uprawiania swojego hobby, jaki mu najbardziej odpowiada.

Gmina Darłowo to także miejsce dużej aktywności w zakresie organizacji imprez, zarówno cyklicznych, jak i jednorazowych. Z ważniejszych wskazać należy:

- Uzdrowskie Kąpiele Morsów,
- Drużynowe Młodzieżowe Mistrzostwa Polski w warcabach 100 polowych (2017 rok),
- Młodzieżowe Mistrzostwa Polski w warcabach 100 polowych (2017 rok),
- Wielki Letni Festyn z Gwiazdą,
- Zawody Spinningowe,
- Nadmorskie Biegi Uzdrowskie,
- Uzdrowskie Wieczory Kabaretowe,
- Grand Prix Zachodniopomorskiego w Nornic Walking (2017 rok),
- X – lecie Uzdrowska Dąbki (2017 rok),
- Zmagania Sołeckie,
- Dożynki Gminne.

W zakresie obsługi ruchu turystycznego na obszarze gminy zarejestrowane jest 9307 miejsc noclegowych, co w porównaniu do liczby ludności (niecałe 8 tys.) pokazuje udział turystyki w gospodarce gminy. Na podstawie powyższych danych można ocenić, że jest to jeden z najważniejszych dla rozwoju gminy jej działów. Do słabych stron tej branży należy silna sezonowość, brak jednorodnej promocji i ciągle rozwijający się potencjał w zakresie obiektów wysokiej klasy (skategoryzowanych, o standardzie trzech, czterech i pięciu gwiazdek, zdolnych do obsługi dużej liczby gości, także poza sezonem i z pełnym pakietem uzdrowsko/wypoczynkowym lub spa).

Należy zaznaczyć, że projekt polegający na przebudowie ciągu pieszo – jezdnego z zejściem na plażę będącego częścią promenady w Dąbkach, jako istotnego elementu infrastruktury turystyki aktywnej i uzdrowskiej, bazując na endogenicznych potencjałach tego obszaru oraz wykorzystując specyficzne walory tej miejscowości, będzie jednym z kluczowych elementów budowy produktu turystycznego gminy. Jeśli dodamy do tego przebudowę istniejącej infrastruktury na jeziorze Bukowo w Dąbkach na potrzeby przystani sportów wodnych, a poprzez to stworzenie produktu w postaci Centrum Sportów Wodnych, będziemy mogli mówić o unikatowym połączeniu turystyki uzdrowskiej z aktywną - połączeniu, które będzie umożliwiało skuteczne konkurowanie na rynku, poprzez stworzenie oferty, która będzie w stanie odpowiedzieć na potrzeby każdego klienta.

3. Powiązanie Planu rozwoju z innymi dokumentami strategicznymi.

3.1. Odniesienie do Lokalnej Strategii Rozwoju Gminy Darłowo na lata 2015 – 2025.

Na obszarze gminy obowiązuje uchwalona w grudniu 2015 roku Lokalna Strategia Rozwoju Gminy Darłowo na lata 2015 – 2025, która jest głównym dokumentem planującym długofalowy rozwój gminy, w perspektywie do roku 2025. Plan rozwoju powinien wpisywać się w jej założenia, a także w założenia innych dokumentów, które są istotne dla rozwoju sektora gospodarki, który opisuje.

Strategia jako nadrzędny cel strategiczny definiuje „Zapewnienie mieszkańcom warunków do osiągnięcia wysokich standardów życia”. Ma on zostać osiągnięty przez realizację czterech celów, zadań strategicznych:

Pierwszy Cel Strategiczny: Rozwój infrastruktury technicznej i społecznej – Gmina Darłowo bezpieczna dla mieszkańców i turystów.

Drugi Cel Strategiczny: Wspieranie procesów dostosowawczych rolnictwa do wymogów rynku Unii Europejskiej i przetwórstwa. Gmina Darłowo przyjazna inwestorom. Silna, wspierająca makro, małe i średnie przedsiębiorstwa działające na potrzeby mieszkańców, gospodarki i turystów.

Trzeci Cel Strategiczny: Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości oraz przeciwdziałanie bezrobociu. Gmina Darłowo miejscem edukacji przedszkolnej, szkolnej i kształcenia ustawicznego wspierającego aktywnie rozwój i możliwości podnoszenia kwalifikacji dla mieszkańców.

Czwarty Cel Strategiczny: Poprawa i ochrona środowiska naturalnego oraz dziedzictwa kulturowego – Gmina Darłowo miejscem chroniącym środowisko naturalne i dziedzictwo kulturowe oraz rozwijającym sferę kulturalną i gospodarkę turystyczną.¹

Działania zakładane w ramach niniejszego dokumentu wpisują się w następujące cele wskazane w strategii:

Pierwszy Cel Strategiczny: Rozwój infrastruktury technicznej i społecznej – Gmina Darłowo bezpieczna dla mieszkańców i turystów.

Cele operacyjne:

3. Rozwój licznych i aktywnych organizacji pozarządowych oraz ich działalności.

---

¹ Lokalna Strategia Rozwoju Gminy Darłowo na lata 2015 – 2025, str. 21 – 23.

7. Rozwój sportu szkolnego i rekreacji, baseny solankowe i termalne.

Drugi Cel Strategiczny: Wspieranie procesów dostosowawczych rolnictwa do wymogów rynku Unii Europejskiej i przetwórstwa. Gmina Darłowo przyjazna inwestorom. Silna, wspierająca makro, małe i średnie przedsiębiorstwa działające na potrzeby mieszkańców, gospodarki i turystów.

Cele operacyjne:

1. Promocja gospodarcza Gminy Darłowo – aktywne pozyskiwanie inwestorów.
4. Poprawa stanu środowiska naturalnego na terenie Gminy poprzez utworzenie i utrzymanie terenów atrakcyjnych pod względem turystycznym.
5. Poprawa warunków komunikacyjnych z naciskiem na poprawę infrastruktury drogowej, budowę ścieżek rowerowych i wypożyczalni rowerów w celu ożywienia ruchu turystycznego.

Trzeci Cel Strategiczny: Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości oraz przeciwdziałanie bezrobociu. Gmina Darłowo miejscem edukacji przedszkolnej, szkolnej i kształcenia ustawicznego wspierającego aktywnie rozwój i możliwości podnoszenia kwalifikacji dla mieszkańców.

Cele operacyjne:

1. Umocnianie Gminy Darłowo, jako rozwijającego się ośrodka edukacji dzieci, młodzieży i dorosłych.

Czwarty Cel Strategiczny: Poprawa i ochrona środowiska naturalnego oraz dziedzictwa kulturowego – Gmina Darłowo miejscem chroniącym środowisko naturalne i dziedzictwo kulturowe oraz rozwijającym sferę kulturalną i gospodarkę turystyczną.

Cele operacyjne:

1. Utrzymanie statusu „Uzdrowiska Dąbki” i budowa parku zdrojowego.
3. Rozwój marki Gmina Darłowo i Uzdrowisko Dąbki oraz konkurencyjnych produktów turystycznych takich jak lokalne targi turystyczne – imprezy cykliczne o charakterze sportowo – rekreacyjnym.
4. Utworzenie punktów Informacji turystycznej w miejscowościach turystycznych oraz kreowanie postaw społecznych sprzyjających rozwojowi turystyki.
5. Gmina Darłowo miejscem spotkań osób wybierających aktywny wypoczynek.
6. Zagospodarowanie nadbrzeży jezior i rzek – na cele turystyczno – rekreacyjne oraz edukacyjno – kulturalne.

Działania wskazane w planie, a więc budowa ciągu pieszo – jezdnego (promenady) w Dąbkach (ulica Dąbkowicka), kończącego się zejściem na plażę oraz modernizacja przystani żeglarskiej w Dąbkach, wraz z towarzyszącą infrastrukturą obiektów kubaturowych,

pomostami pływającymi, promenadą i małą architekturą doskonale operacjonalizują przywołany cel strategiczny, a szczególnie wskazane w nim cele operacyjne 1,3,5 i 6. W tym kształcie stanowią one podstawę dalszej aktywności w tym zakresie, stając się warunkiem koniecznym dla realizacji pozostałych. Dopiero ich sfinalizowanie pozwoli na realizację kolejnych zamierzeń, nie tylko infrastrukturalnych, ale także o charakterze imprez, eventów, czy innych aktywności.

Zaznaczyć należy, że działania mające na celu rozwój infrastruktury turystycznej w gminie, oprócz niewątpliwego wpływu na estetykę terenu, jego uporządkowanie i lepsze wykorzystanie pod względem gospodarczym, pośrednio wpływają także na sferę społeczną.

Lepsze zagospodarowanie terenu, stworzenie nowych form wypoczynku, atrakcji i produktów turystycznych, w dłuższej perspektywie wpływają na rynek pracy, stwarzając nowe możliwości nie tylko zatrudnienia, ale i podjęcia własnej aktywności, działalności gospodarczej. To z kolei bezpośrednio wpływa na całą sferę jakości życia, tak bardzo podkreślaną w głównym celu strategicznym.

3.2. Odniesienie do „Polityki Samorządu Województwa w sektorze turystyki”

W odniesieniu do dokumentu „Polityka Samorządu Województwa Zachodniopomorskiego w sektorze turystyki” należy wskazać na realizację kilku obszarów zakreślonych przez to opracowanie.

Przede wszystkim, jeśli chodzi o ukierunkowanie interwencji wskazane w dokumencie, jako zgodne z zadaniami wskazanymi w Planie działań wskazać należy rozwój turystyki wodnej, w tym przede wszystkim rozwój sieci szlaków kajakowych, a także rozwój innych form turystyki aktywnej, rozwój turystyki poznawczej i kulturowej, rozwój turystyki uzdrowiskowej oraz powiązany z tymi wszystkimi formami rozwój turystyki rodzinnej.²

Dodatkowo zaznaczenia wymaga priorytetowe potraktowanie w dokumencie rozwoju turystyki wodnej, w tym szczególnie infrastruktury służącej turystycznemu wykorzystaniu akwenów, a także produktów kulturowych opartych o historyczną rekonstrukcję czasu i miejsca.

---

² Polityka samorządu województwa w sektorze turystyki, s. 8,9.

Jak wskazuje wspomniany dokument „Rozwój turystyki wodnej, kulturowej i uzdrowiskowej wzmocni atrakcyjność turystyczną Pomorza Zachodniego i ograniczy sezonowość, dodany zaś do tego szeroko rozumiany rozwój turystyki aktywnej, w tym rowerowej, wpłynie na rozwój oferty turystycznej dedykowanej całym rodzinom”.³

Główne działania wskazane w planie, a więc budowa promenady w Dąbkach oraz przystań dla sportów wodnych na Jeziorze Bukowo, jako publiczne elementy infrastruktury turystycznej w gminie, wpisują się w działania wskazane w „Polityce...” i są w stanie wykreować produkt turystyczny będący istotnym składnikiem gospodarki gminy, z ogromnym potencjałem rozwojowym na przyszłość, bazującym na naturalnym, endogenicznym potencjale obszaru.

Wykreowany produkt, dzięki sprzyjającym warunkom i odpowiedniej promocji będzie również w stanie skutecznie konkurować z innymi nie tylko regionalnie, ale także w szerszej skali, podnosząc jakość życia społeczności lokalnej i stwarzając nowe, lepsze szanse jej rozwoju.

4. Działania zaplanowane do realizacji w ramach planu.

Lista działań przewidzianych do realizacji niniejszym planem obejmuje, dwie grupy zadań wzmacniających potencjał we wskazanych wcześniej obszarach:

1. Budowa promenady w Dąbkach (ciągu pieszo – jezdnego wzdłuż ulicy Dąbkowickiej) wraz z zejściem na plażę, będącego zasadniczym warunkiem poprawy konkurencyjności tej części gminy. Promenada zostanie wyposażona w:
  - 1) elementy siłowni na wolnym powietrzu, możliwe do wykorzystania przez turystów i kuracjuszy.
  - 2) miejsca postojowe dla samochodów przewidzianych w celu ograniczenia ruchu kołowego i poprawy warunków funkcjonowania strefy uzdrowiskowej.
  - 3) Zejście na plażę będzie wyposażone w pochylnię umożliwiającą łatwy dostęp do plaży dla osób niepełnosprawnych oraz rodzin dziećmi w wózkach; schody z teatrem schodowym stanowiącym jednocześnie punkt obserwacyjny oraz potencjalne miejsce rekreacyjne dla turystów; taras widokowy zaplanowany jako punkt nadwieszony nad plażą, dający unikatowy widok na plażę i morze; rowerownię, umożliwiającą

---

³ Tamże, s. 9.

bezpieczne pozostawienie rowerów lub wózków dla osób chcących wypocząć na plaży lub skorzystać z innych atrakcji oferowanych na miejscu,

- 4) zespół sanitariatów o systemowej, modułowej konstrukcji składający się z osobnych pomieszczeń dla mężczyzn, kobiet oraz osób niepełnosprawnych, wraz z niezbędnym zapleczem.
2. Modernizacja przystani żeglarskiej w Dąbkach wraz pomostami pływającymi, promenadą i małą architekturą. W ramach tego działania przewiduje się:
- 1) przebudowę konstrukcji ciągu pieszego wzdłuż brzegu jeziora, tworzącego promenadę, częściowo palowaną w wodzie, zaplanowano z zejściami na plażę i wejściami na promenadę z obecnego ciągu pieszego,
  - 2) remont i modernizację istniejącego podestu rekreacyjnego przystosowującego go do funkcji mini-sceny,
  - 3) budowę budynku zaplecza sportowo – rekreacyjnego,
  - 4) montaż dźwigu do wodowania i wyciągania z wody większych jednostek pływających, slipy z placem manewrowym, pochylni w lekkiej konstrukcji stalowej, ażurowej do wodowania i wyciągania lekkich jednostek pływających (kajaki, łodzie, lekkie żaglówki),
  - 5) budowę pomostu cumowniczego stałego, będącego zakończeniem ciągu pieszego, cumowniczych pomostów pływających z trapezowym wejściowym,
  - 6) modernizację i przebudowę istniejącej ostrogi gruntowej z dobudową obniżonego pomostu wejściowego dla mniejszych jednostek,
  - 7) rozbiórkę istniejącego pomostu spacerowego (molo) i budowę nowego, o zróżnicowanych poziomach dla obsługi podróźnych statku wycieczkowego oraz mniejszych jednostek, jak kajaki, rowery wodne, itp.
  - 8) budowę obiektów małej architektury (ławki, kosze na śmieci, zieleń i nasadzenia, urządzenia placu zabaw, oświetlenie terenu, ciągu pieszego – promenady, pomostów).

Zaplanowane działania są niezbędnym elementem poprawy konkurencyjności, umożliwiającym optymalne wykorzystanie istniejących, lokalnych zasobów endogenicznych. Ich realizacja jest warunkiem niezbędnym dla wytworzenia pełnego produktu turystycznego, łączącego turystykę uzdrowiskową z aktywną, opartą na potencjale wynikającym z możliwości, jakie dają zasoby endogeniczne uzdrowiska.

Połączenie możliwości stwarzanych przez strefę oddziaływania uzdrowiska, z aktywnością opartą o wykorzystanie połączenia morza oraz jeziora wpłynie bezpośrednio na rozwój branży, pojawienie się nowych możliwości rozwoju społeczności lokalnej, a także

konkurencyjność oferty gminy w stosunku do lokalizacji o już ugruntowanej pozycji liderów turystyki aktywnej i wypoczynkowej na Pomorzu Zachodnim.

5. Powiązanie z innymi działaniami i zasobami jst.

Zaplanowane działania stanowią bezpośrednio uzupełnienie aktywności inwestycyjnej gminy, która zawiera się w już poczynionych nakładach, ale także przyszłych działaniach, w tym szczególnie:

1. remontach istniejących, pozostałych ciągów pieszo – rowerowych, a także ulic w bezpośredniej strefie oddziaływania uzdrowiska,
2. rozwoju, modernizacji i budowie pozostałych zejść na plażę, w tym szczególnie wyposażeniu ich w infrastrukturę umożliwiającym jak najszersze ich wykorzystanie przez użytkowników (w tym szczególnie osoby niepełnosprawne, rodziny z małymi dziećmi, osoby w podeszłym wieku o ograniczonych możliwościach ruchowych),
3. budowie systemu publicznych siłowni na wolnym powietrzu, jako elementu ogólnodostępnej infrastruktury służącej rozwojowi rekreacji oraz uzupełniającej ofertę kreowaną przez uzdrowisko.
4. budowie publicznych, ogólnodostępnych placów zabaw, tworzących element oferty skierowanej do rodzin z małymi dziećmi, uzupełniających jednocześnie pozostały potencjał tworzony przez istniejącą infrastrukturę, a także wytworzony w ramach działań przewidzianych niniejszym dokumentem.

Pozostałe działania, nieinfrastrukturalne, przewidziane do realizacji po zakończeniu prac przewidzianych planem, zakładają promocję miejsca i oferty poprzez organizację:

- imprez sportowych, ze szczególnym uwzględnieniem sportów wodnych, a także walorów uzdrowiskowych (w tym imprez promujących połączenie aktywności z ofertą uzdrowiskową),
- zawodów wędkarskich,
- zawodów żeglarskich, windsurfingowych oraz kitesurfingowych.

Po wytworzeniu infrastruktury przewiduje się również intensyfikację działań promocyjnych poprzez jednostki własne gminy, ale także za pomocą istniejącej Darłowskiej Lokalnej Organizacji Turystycznej w Dorzeczu Wieprzy i Grabowej, działającej od 2012 roku na terenie powiatu sławieńskiego.

Celami działalności organizacji są, w zakresie promocji obszaru jej działania, kreowanie wizerunku regionu, jako atrakcyjnego turystycznie, integrowanie jednostek

samorządu terytorialnego, organizacji pozarządowych, przedsiębiorstw oraz osób zainteresowanych rozwojem turystycznym regionu, zwiększenie liczby turystów odwiedzających region, wzrost jego atrakcyjności, a także wzrost efektywności ekonomicznej podmiotów świadczących usługi w tym obszarze.

Działania podjęte w ramach planu pozwolą na zbudowanie silnej marki turystycznej, oddziałującej nie tylko w obszarze gminy, ale także, dzięki podniesieniu atrakcyjności uzdrowiska, ponadlokalnie. Uporządkowanie przestrzeni, umożliwienie szerszego jej wykorzystania, w tym szczególnie modernizacja ciągów pieszych i zejść na plażę, pozwoli na skierowanie oferty do osób, które do tej pory nie mogły w pełni skorzystać ze wszystkich atrakcji, jakie oferuje Gmina Darłowo. Połączenie walorów uzdrowiskowych z możliwością skorzystania z turystyki aktywnej, wodnej, spowoduje wykreowanie nowej jakości usług i przewagę na rynku, a w dłuższej perspektywie przełoży się na większą efektywność ekonomiczną podmiotów funkcjonujących lokalnie, stworzy warunki dla powstania nowych firm i miejsc pracy, a także da niespotykane dotąd możliwości w promocji gminy.

Inwestycje przewidziane w planie są kluczowym elementem budowania nowego produktu turystycznego gminy, a poprzez to silnej przewagi konkurencyjnej na rynku, poprzez oferowanie unikatowej oferty dla turystów krajowych i zagranicznych.

Podsumowanie

Działania obejmujące inwestycje w uporządkowanie przestrzeni, nowe atrakcje i elementy infrastruktury turystyki aktywnej oraz uzdrowiskowej w Gminie Darłowo, będą, przy wykorzystaniu lokalnych zasobów endogenicznych, istotnym czynnikiem budowy produktu turystycznego, dając szansę na jeszcze bardziej dynamiczny rozwój usług w tym segmencie gospodarki.

Budowa ciągu pieszo – jezdnego (promenady) w Dąbkach (ulica Dąbkowicka), kończącego się zejściem na plażę oraz modernizacja przystani żeglarskiej w Dąbkach, wraz z towarzyszącą infrastrukturą obiektów kubaturowych, pomostami pływającymi, promenadą i małą architekturą, jako kluczowy element planu, jest również pierwszym etapem budowy szerszego produktu turystycznego łączącego turystykę wodną, aktywną z uzdrowiskową, dając tym samym unikatową przewagę konkurencyjną na rynku usług w tym obszarze.

Oprócz niewątpliwie pozytywnego wpływu na jakość oferty, nie bez znaczenia będzie efekt gospodarczy przewidzianych działań. Stworzenie nowych, lepszych warunków dla turystyki i rekreacji, łączących wcześniej wspomniane walory turystyki aktywnej, wodnej i uzdrowiskowej, będzie istotnym czynnikiem budowania przewagi konkurencyjnej na coraz trudniejszym rynku. Da także miejscowym podmiotom gospodarczym szansę rozwinięcia swojej oferty, a dzięki walorom uzdrowiskowym, także możliwość wydłużenia sezonu, a nawet stworzenia produktu całorocznego dostosowanego do wymagań różnych rodzajów klientów.

**PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY DARŁOWO**
Grzegorz Hejno